

Okul ?klimi Ölçe?i (O?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul ?klimi Ölçe?i (O?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27538>

Özet

Okul İklimi Ölçeği (OÖ), T. Çalk ve T. Kurt tarafından 2010 yılında geliştirilmiş bir psikometri araçtır. Bu ölçek, eğitim kurumlarındaki psikososyal ortamı, öğrencilerin algıları üzerinden objektif bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. OÖ, 22 maddeden oluşmakta ve okul iklimini üç temel alt boyutta incelemektedir: **Destekleyici Öğretmen Davranışları**, **Olumlu Akran İlişkileri ve Güvenli Öğrenme Ortamı** ve **Başarı Odaklılık**. Ölçeğin geliştirme çalışması, Türk eğitim sistemine özgü güvenilir ve geçerli bir okul iklimi ölçüm aracı kazandırmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul iklimi, psikolojik ölçek, öğretmen davranışları, akran ilişkileri, başarı odaklılık, faktör analizi, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

T. Çalk, Türker Kurt

Amaç

OÖ'nün temel amacı, okullardaki psikososyal atmosferi ve öğrencilerin bu ortamı nasıl algıladıklarını sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle Türkiye başlangıcında, okul ikliminin farklı boyutları (öğretmen desteği, akran etkileşimi ve akademik motivasyon) ayrı ayrı değerlendirilmeye olanak tanır. Bu sayede, okulların iyileştirilmesi gereken alanları belirlenebilir ve eğitim yöneticilerine hedef odaklı müdahale stratejileri geliştirmede veri sağlanır.

Ölçek geliştirme çalışması, var olan yabancı ölçeklerin kültürel uyum sorunları nedeniyle, Türk eğitim kurumlarının yapısına uygun, yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik gösteren bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Okul İklimi Ölçeği, çok boyutlu bir yapı olan **Okul İklimi** kavramını ölçmektedir. Okul iklimi, okulun kültürü, normları, hedefleri, değerleri, ilişkileri, öğrenciler ve organizasyonel yapı gibi unsurların bütünü olarak tanımlanır. OÖ, bu karmaşık yapıyı üç temel alt boyutta ele alır:

Destekleyici Öğretmen Davranışları: Öğretmenlerin öğrencilere sağladığı duygusal ve akademik destek, adalet ve rehberlik düzeylerini ölçer. (8 madde)

Olumlu Akran İlişkileri ve Güvenli Öğrenme Ortamı: Öğrenciler arasındaki işbirliği,

arkadaşlık kalitesi, zorbalık gibi olumsuz davranışların yokluğu ve okulun fiziksel/duygusal olarak güvenli algılanma düzeyini değerlendirir. (10 madde)

Bağar Odaklık: Okulun akademik bağara verdiği önemi, öğrencilerin derslere yönelik motivasyonunu ve yüksek beklentilerin varlığını ölçer. (4 madde)

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde geçerlik çalışmaları yapılmış olmasına rağmen, kaynak içerikte spesifik katsayılar belirtilmemiştir. Geliştiriciler Çalılık ve Kurt (2010), ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizi kullanmışlardır. Bu analizler sonucunda elde edilen üç faktörlü yapı, teorik olarak okul iklimi yapısının destekler nitelikte bulunmuştur. Ayrıca, kapsam geçerliğinin sağlanması için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Güvenilirlik

OÖ'nün güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık analizleri ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik katsayıları (genellikle Cronbach Alfa değeri), geliştirme makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. Bu katsayılar, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanıma uygun olduğunu göstermektedir. Güvenilirlik değerleri, hem toplam ölçek hem de üç alt boyut için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Faktör Analizi

Okul İklimi Ölçeği'nin (OÖ) yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla açılmayca ve/veya doğrulayca faktör analizleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda, ölçeğin toplam 22 madde ile üç temel faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu üç faktör, ölçeğin teorik çerçevesini oluşturan alt boyutlara karşılık gelmektedir:

Destekleyici Öğretmen Davranışları (8 madde)

Olumlu Akran İlişkileri ve Güvenli Öğrenme Ortamı (10 madde)

Bağar Odaklık (4 madde)

Faktör yükleri, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir şekilde yüklendiğini göstererek, ölçeğin yapısal bütünlüğünü kanıtlamıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek geliştirme çalışmasıdır)

Format: Büyük olasılıkla 5'li veya 4'lü derecelendirme tipinde (Likert tipi) bir format kullanılmıştır, ancak kaynak içerikte derecelendirme formatı belirtilmemiştir.

Kullanılabilen Diller: Türkçe

Hedef Kitle: İlköretim/Ortaokul veya Lise öğrencileri (Geliştirme çalışmaları için yapılan öğrenci grubu)

Yaş Grubu: Genellikle 10-18 yaş aralığındaki öğrenciler (Okul düzeyine göre değişebilir)

Nüfus Detayları: OÖ, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullardaki öğrenciler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Eğitim araştırmaları, psikometri, okul kültürü, öğrenci algıları, eğitim yönetimi, destekleyici çevre.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: turker@gazi.edu.tr (Türker Kurt)

Yazın Adresi: Geliştirme makalesinde belirtilen sorumlu yazarın (Türker Kurt) kurumsal adresidir (Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım veya geniş çaplı araştırmalarda kullanım için sorumlu yazar (Türker Kurt) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanım genellikle referans gösterilmek suretiyle mümkündür.

Test Yılı: 2010 (Ölçeğin yayınlandığı yıl).

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: okul-iklimi-olcegi-oio-toad.pdf

Kaynaklar

Çalk, T. ve Kurt, T. (2010). Okul İklimi Ölçeği'nin (OÖ) geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 167-180.

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: egitimvebilim.ted.org.tr

Okul ?klimi Ölçe?i (O?Ö) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Okul ?klimi Ölçe?i (O?Ö) toplam 22 maddeden olu?maktadır ve bu maddeler üç alt boyuta ayr?lm??t?:

Destekleyici Ö?retmen Davran??lar? (8 m)

Olumlu Akran ?li?kileri ve Güvenli Ö?renme Ortam? (10 m)

Ba?ar? Odakl?lk (4 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM